

Aan : Burgemeester en wethouders
Van : M. van den Bos, Groenbeheerder
Zaak : 2021-0021663
Datum : 28 april 2021
Betreft : Evaluatie groenbeleidsplan 2007

Het groenbeleidsplan van de gemeente Hardinxveld-Giessendam wordt herzien. Het huidige plan is vastgesteld op 27 september 2007. We evalueren het bestaande groenbeleidsplan en trekken hieruit lessen om mee te nemen in het nog op te stellen groenbeleidsplan.

Doel groenbeleidsplan

Het groenbeleidsplan is vooral een strategisch en tactisch plan. In de inleiding staat het doel van het plan omschreven;

'Het doel van het plan is het openbaar groen, op zowel het gemeentelijk niveau als wijkniveau, beleidsmatig te kunnen sturen en planmatig te beheren. Aan de hand van geformuleerde uitgangspunten, randvoorwaarden en richtlijnen geeft het plan richting aan de ontwikkeling van het openbaar groen binnen de bebouwde kom van de gemeente. Het plan zal tevens inzicht geven in de huidige en gewenste groenstructuren, zoneringen, groentypen en beheer- en onderhouds- en inrichtingsmaatregelen. Tevens wordt er aandacht besteed aan de financiële consequenties van de voorgestelde maatregelen.'

Het groenbeleidsplan is een richtlijn voor bewoners, moet helder en duidelijk zijn voor het gemeentebestuur en handvatten bieden voor de uitvoerende diensten.'

Indeling groenbeleidsplan

Het plan bevat een uitgebreide analyse van de huidige structuur van het dorp. Zo wordt er in hoofdstuk 2 aandacht gegeven aan de ontstaansgeschiedenis, de stedenbouwkundige structuur, de verkeersstructuur en de groenstructuur. Er is gekeken naar landelijk en regionaal beleid wat van toepassing kan zijn op het groenbeleid en er is ingegaan op het beheer van het groen.

In hoofdstuk 3 van het groenbeleidsplan wordt visie bepaald op de verschillende structuren en wordt een voorzet gedaan voor overkoepelende thema's zoals het hondenbeleid, het kapbeleid en de flora- en faunawet.

In hoofdstuk 4 worden per structuur voorstellen gedaan om de inrichting aan te passen en te beheren. Tevens worden er voorstellen gedaan op welke wijze de overkoepelende thema's kunnen worden uitgewerkt.

Ter beschikking gestelde middelen

Bij de vaststelling van het groenbeleidsplan is besloten om jaarlijks een bedrag van € 40.000,- vrij te maken om de doelen die worden gesteld uit te kunnen voeren. Met een aanpassing in 2012, 5% van dit budget (€ 2.000,-) in mindering gebracht. Jaarlijks wordt dit bedrag toegevoegd aan de begroting en wat niet wordt besteed wordt terug gestort in de reserve groenbeleidsplan.

Verantwoording uitvoeringsprogramma

Jaarlijks is via de P&C cyclus (begroting, najaarsnota en jaarrekening) aangegeven welk programma wordt uitgevoerd en in welk jaar dit gepland stond. Waar mogelijk is de combinatie gezocht met projectontwikkeling of is meegelift op uitvoeringsprogramma's van bijvoorbeeld wegen en riolering.

Ervaringen

Hoofdstuk 3 gaat over de visie. In het hoofdstuk worden voorstellen gedaan op gebied van groen. Deze zijn verdeeld in diverse onderdelen zoals, hoofdontsluitingswegen, entreegebieden, centrum,

woongebieden, werken en parken. Ook worden voorstellen gedaan om beleid op te stellen op het gebied van honden, kapbeleid en onkruidbestrijding. De ervaringen met de visie zijn;

1. De omschrijvingen zoals deze in de visie worden genoemd voor de verschillende deelgebieden zijn goed gebruikt als uitgangspunt bij renovaties van wegen, bedrijventerreinen, parken ed.
2. In 2016 is het hondenbeleidsplan vastgesteld. Voorstellen vanuit het groenbeleidsplan zijn in dit plan opgenomen. Bij de uitwerking is een klankbordgroep betrokken is geweest. Aan de hondenbezitters zijn faciliteiten geboden en door de vaststelling en invoering van dit beleid is er voor veel partijen duidelijkheid gegeven.
3. Het voornemen om het kapbeleid te veranderen is opgenomen in het groenbeleidsplan. Het kapbeleid is, door het opstellen van het bomenbeleidsplan in 2012, aangepast waardoor de beschermwaardige bomen of boomstructuren beter worden beschermd.
4. De wijze van onkruidbestrijding op verhardingen is, sinds het verbod om chemische middelen te gebruiken, vanaf 2016 aangepast. Al lange tijd wordt er geen gebruik meer gemaakt van onkruidbestrijding in het openbaar groen. De onkruidbestrijding op de verharding en het openbaar groen is veel intensiever geworden.
5. De flora- en fauna wetgeving is inmiddels ondergebracht in de Wet Natuurbescherming. Via de gedragscode van Stadswerk wordt bij het dagelijks beheer rekening gehouden met aanwezige Flora en Fauna.
6. In de visie staan drie beheerniveaus benoemd voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Namelijk; intensief, basis en extensief. In de vertaling van visie naar de praktijk is deze op onderdelen niet genoeg geïmplementeerd. Namelijk; de beheerniveaus zijn per deelgebied niet goed vastgelegd waardoor er aan de buitendienst geen duidelijkheid is geboden aan de in het groenbeleidsplan voorgestelde onderverdeling.
De CROW heeft beeldkwaliteitsniveaus en beeldmeetlatten opgesteld waarmee beeldgericht op verschillende onderhoudsniveaus gewerkt kan worden. Landelijk worden dezelfde uitgangspunten gebruikt waardoor dezelfde taal gesproken wordt en er uitwisseling kan plaatsvinden. Ook is door de ontwikkeling van Gisib (beheerprogramma) en de koppeling met de BGT (basiskaart) het mogelijk om, naast een actuele beheergegevens, data van de kwaliteitsniveaus te koppelen aan de groentypes. Een tussentijdse vertaling van het groenbeleidsplan naar beeldkwaliteitsniveaus en beeldmeetlatten was niet mogelijk, ze wijken onderling te sterk van elkaar af (zie ook punt d bij ervaringen uitwerkingen).

Hoofdstuk 4 van het groenbeleidsplan gaat in op concrete uitwerkingen van de visie. In dit hoofdstuk worden voorstellen gedaan om het groen te beheren. De ervaringen zijn;

- a) Voor de uitvoering van projecten heeft het groenbeleidsplan voldoende structuur geboden. Het voorgestelde programma is voor een groot deel uitgevoerd (ca. 85%).
De raad is via de p&c-cyclus op de hoogte gehouden over de status en de uitvoering van het groenbeleidsplan. Bewoners hebben inspraak gehad bij de uitvoering van diverse projecten. Men kon mee beoordelen door inbreng te leveren of vragen te stellen. De gemeente koppelde de vragen en opmerkingen naar de indieners terug.
- b) De uitvoering van projecten heeft een positieve invloed gehad op de uitstraling van de openbare ruimte. Enkele voorbeelden;
  - Zo worden de bermten langs de Parallelweg nu 2 maal per jaar gemaaid en het maaisel afgevoerd. In 2019 zijn deze bermten aangemerkt als Prachtlint een initiatief van Blauwzaam.
  - Ook de versteende Wieling heeft een groene uitstraling gekregen door de aanleg van bodembedekkers en het vernieuwen van bomen.
  - Bij de renovatie van de Peulenlaan is aandacht geweest voor het opzetten van een goede boomstructuur. Ook het naastgelegen Peulenpark en de beplanting rondom de Apollostraat is gerenoveerd waarbij de omwonenden betrokken zijn geweest.
  - Op andere plekken is aandacht geweest voor sociale veiligheid door bijvoorbeeld hogere beplanting te vervangen door lage beplanting of gras.
- c) De middelen voor de uitvoering en de aanpassing in beheer waren niet toereikend om alle ambities te realiseren, projecten mee te kunnen financieren of het beheer uit te kunnen voeren. Soms is de financiering om de groene inrichting te veranderen meegenomen in de uitwerking van een projecten. Zoals een rioolvervanging in Boven-Hardinxveld of de herinrichting van de Peulenlaan.
Maar ook voor het extensiever beheren van de bermten zijn onvoldoende middelen beschikbaar gesteld om naast het maaien ook het maaisel te verzamelen en af te voeren. Het aanwezige gras is meestal geklepeld. Voor de biodiversiteit is het aan te bevelen om het maaisel ook af te voeren. Zo worden de bermten verschaalt en krijgen kruiden meer ruimte om zich te ontwikkelen.

- d) De voorgestelde wijze van beheer in de categorieën intensief, basis en extensief is niet genoeg geïmplementeerd. Er zo veel als mogelijk gestreefd om de onderverdeling op de structuurkaart aan te houden waarin het beheerniveau staat aangegeven.
De omschrijving die aangegeven stond bij de beheerniveaus sloot niet aan bij de werkwijze. Een voorbeeld hiervan is het maaien van de bermen en gazons. De omschrijvingen in de beheerniveaus zijn onlogisch en het is niet goed mogelijk om deze op een juiste manier te interpreteren. Zo mag een intensief gazon 40% onkruiden bevatten terwijl een extensief gazon 50% onkruiden mag bevatten (minimaal verschil). Bij hagen mag zowel bij intensief als extensief evenveel zwerfvuil aanwezig zijn (zie ook punt 6 bij ervaringen met de visie).
- e) In het groenbeleidsplan is niet gekeken naar de totale som aan beschikbaar beheerbudget ten op zichte van het uit te voeren beheer. Het gevoel is dat er een onbalans is ontstaan terwijl meer is gemechaniseerd en versoberd. Vooral het gebrek aan inzicht in de aanwezige arealen geeft het gevoel dat het te beheren terrein flink is toegenomen (wat door in- en uitbreidingen ook zeker het geval is).
De groei van onkruid komt vaak met pieken en niet altijd kan de buitendienst het niveau beheersen. Soms is het gevoel dat een deel van het jaar achter de feiten aan wordt gelopen. Er zijn beperkte middelen om personeel of bedrijven in te huren om de opgelopen achterstanden in te halen (zie punt f). Om aan het tekort aan personeel invulling te geven is eind 2020 besloten om aan de buitendienst extra middelen te geven om de piek in het onderhoud op te vangen.
- f) De inzet van mensen met een beperking is geslaagd. Om de medewerkers van de buitendienst te ontlasten in het groeiseizoen én om invulling te geven aan onze maatschappelijke opgave mensen met een beperking in te zetten wordt extra personeel van Avres (4 personen, ca. 2 fte) ingezet om de plantvakken te beheren.

Nieuwe inzichten / vraagstukken

Er zijn in de loop van de tijd nieuwe inzichten ontstaan op gebied van groenbeleid. Daarnaast gaat het huidige groenbeleidsplan niet in op sommige vraagstukken zoals;

1. Het groenbeleidsplan voorziet niet in kaders voor de ontwikkeling van nieuwe gebieden. Het plan was vooral gericht op de bestaande arealen.
2. Afgelopen jaren wordt met enige regelmaat de wens geuit van bewoners of belangengroepen om groen te beheren en naar eigen inzicht te beheren en te veranderen. Op dit moment worden deze initiatieven vaak geblokkeerd doordat het gebruik van gemeentegrond valt onder het snippergroenbeleid waardoor er een vergoeding voor gebruik in rekening dient te worden gebracht.
3. Er is een sterk gevoel bij sommige bewoners dat de gemeente weinig groen bevat en we onderaan sommige lijstjes hangen bijvoorbeeld wanneer er wordt gekeken naar het aantal bomen in de gemeente. Tevens is het gevoel dat de gemeente maar raak kapt en er niet wordt gecompenseerd. Met het op te stellen groenbeleidsplan willen we deze punten uitzoeken en met feiten onderbouwen.
4. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van energie strijdt soms met het belang van groen. Zoals het voorstuk rondom bomen en zonnepanelen.

Conclusie

Het groenbeleidsplan heeft als strategisch plan goed gewerkt. Bij renovaties is regelmatig het plan gebruikt om de doelen een plek te geven in de ontwikkeling. Veel van de genoemde doelen en plannen zijn gerealiseerd.

Het groenbeleidsplan heeft onvoldoende kaders gegeven voor de ontwikkeling van nieuwe woonwijken.

De voornemens om planmatig te beheren zijn minder goed uit de verf gekomen dan omschreven. Het was lastig om de vertaling te maken tussen het plan en de praktijk.

We zijn er niet helemaal in geslaagd om bewoners mee te nemen of te betrekken bij de doelen uit het groenbeleidsplan of bomenbeleidsplan waardoor er onbegrip ontstaat in de keuzes die worden gemaakt. De vragen die aandacht moeten krijgen zijn: Wat willen we bereiken? Hoe gaan we dat doen? Wat doen we nu al?

Maar ook: Wat betekent dit voor bewoners? En wat kan ik zelf doen als bewoner?

Er zijn een aantal actuele zaken die aandacht vragen en waarin het nieuwe groenbeleidsplan in moet worden voorzien zoals;

-het onderhouden van groen door bewoners,

- uitvoeren van een benchmark om de gemeente te vergelijken met omliggende gemeenten en te bepalen hoe groen de gemeente wil zijn.
- het actualiseren van beheerdata en het opstellen van een vergelijking met de beheerdata van 2007 en 2021.
- water is als structuur ook een ordenend principe. Ook de waterstructuur gebruiken als raamwerk in relatie tot groen.
- Aansluiten op Omgevingsvisie en omgevingsplan. Beschikbaarheid van groen opnemen in visie en plan.
- Groen om gevolgen van klimaatverandering te beperken. Zoals verdroging, hittestress door bv bij het aanplanten van groen rekening te houden met deze aspecten.